

זהירות! מניפולציה?

הפניות לכשלים בתוכנית משרד החינוך
"חינוך לכל הדעות"

המצגת הוכנה על ידי

הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך, מיסודה של התנועה הדמוקרטית האזרחית,
בהיוועצות עם פורום המרצות והמרצים למען הדמוקרטיה, ובסיוע מתנדבים ממאבק החינוך

הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך

הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך, מיסודה של התנועה הדמוקרטית האזרחית, הוא התארגנות אזרחית, המורכבת מאנשי אקדמיה מתחומי החינוך, מדע המדינה, אזרחות, היסטוריה ומשפט, ומורות. ים ומנהלות. ים מובילים בשדה החינוכי.

אחת ממטרות הפורום היא להגן על מערכת החינוך הממלכתית מפני החדרת תכנים מטעים המנרמלים את מגמות ההפיכה המשטרית, מכשירים לאומנות וגזענות, ומקדמים שמרנות.

המאבק בספר האזרחות איננו על מה שהיה אלא על מה שקורה ונמשך בהווה. דוגמא בולטת לכך היא התוכנית החדשה שפרסם משרד החינוך, "חינוך לכל הדעות".

התוכנית "חינוך לכל הדעות" לוקה בפגמים קשים

הקדמה (א)

מטרת המצגת הנוכחית היא לשים זרקור על ניסיונות ההטעיה וההטיה ולהציע, על דרך חידוד הביקורת, מה כן לעשות. מתוך הצגת הכשלים, משתמע מה נכון לעשות. חשיבה ביקורתית, מחייבת, בין היתר, לשאול שאלות לגבי הכוחות, האינטרסים והיעדים שעומדים מאחורי כל פרסום, וכך גם בתוכניות לימוד שמפיץ משרד החינוך. במצגת זו נראה את ההטיות וההטעיות המכוונות לדעתנו, גם בהצגת המשבר, וגם בבחירת נושאים לדיון עם התלמידים.

אנו סומכות וסומכים על המורות והמורים שיידעו להפיק מכך את הדרך הנכונה לעסוק במשבר.

חשוב ביותר, שגם מורים שאינם משתמשים בספר האזרחות או יבחרו לא ללמד את התוכנית הנוכחית, יצטרפו למאבק נגדם, שכן יש לכך ערך כמאבק אזרחי המציב למשרד החינוך תמרור אין כניסה!

לא נסכים להכניס לבתי הספר הממלכתיים תכנים התומכים בהרס הדמוקרטיה, בלאומנות ובגזענות.

התוכנית "חינוך לכל הדעות" לוקה בפגמים קשים

הקדמה (ב)

משרד החינוך הודיע שכל בית ספר יבחר על מה ואיך לדבר. לכאורה, דבר חיובי.

- אלא שבתי הספר שיבחרו לדבר על המשבר החמור ביותר בתולדות המדינה, ימצאו שהמסמכים, המצגות והמערכים שהמשרד החינוך מציע להם הינם מוטטים, מניפולטיביים, ובכסות של "שיח" מעצבים תודעה ברוח ההפיכה.

- התוכנית כולה לוקה בראש ובראשונה בניסיון לנרמל את ניסיון ההפיכה כנגד הדמוקרטיה וערכי היסוד של מדינת ישראל, ולטעון שמדובר בשתי "דעות". כך נעשה גם בספר האזרחות הידוע שהושפע מ'קהלת'.

התוכנית "חינוך לכל הדעות" לוקה בפגמים קשים

הקדמה (ג)

- המשבר כולו מטויה, ואין זכר לעוצמתו. הדברים מוצגים כ"מחלוקת" בין "אחים", והדיבור על "סובלנות" מתעלם מכך, שתוך כדי הדיבור על דרכים לנהל את ה"מחלוקת" הקואליציה ממשיכה בתהליך החקיקה.
- בשום מקום לא דנים לעומק במשמעות של השינויים המוצעים על ידי הקואליציה.
- בחינת מערכי השיעור על-ידי מיטב המומחיות והמומחים מצביעה על כך שהם רצופים בהעלמת מידע, טעויות והטעויות, שהמכנה המשותף שלהן הוא הטיות לטובת העמדה התומכת בהפיכה המשטרית (המכונה "רפורמה"). בהמשך נציג דוגמאות לכך.

במצגת זו נתייחס לנושאים שאליהם מפנה מכתב המפמ"רית:

הקיץ שהיה – מערך
פעילות לשיעורי אזרחות
לפתיחת שנה"ל תשפ"ד

3

מערך פעילות בנושא
לכידות חברתית ואחריות
בצל משבר

2

הרפורמה במערכת
המשפט (המילה
"רפורמה" במקור)

1

מכתב המפמ"רית שאליו מצורפת התוכנית

- במכתב ששלחה המפמ"רית לאזרחות היא שבה ומבטלת את הטיעונים נגד הספר.
- בעניין זה, אנו מפנים את תשומת הלב לחומר הרב והעשיר, ולאין ספור המומחיות והמומחים שיצאו באופן גורף נגד הספר (ר' [מכתב הפורום להגנה על הדמוקרטיה בחינוך למפמ"רית בעניין זה](#)).
- במכתבה טוענת המפמ"רית שהמשרד אישר שלושה ספרי לימוד "וכל אחד מוזמן לבחור ללמד מהספר התואם לו ולכיתתו". אמירה זו מתעלמת מהדברים הבאים:
- המצגת ששלחה המפמ"רית יחד עם מכתבה, מפנה לספר האזרחות שהושפע מפורום קהלת ולא לספרים האחרים.
- החומר ששלחה המפמ"רית מהווה הנחיה למורים, והוא עצמו כפי שנראה להלן מוטה ביותר. המורות והמורים ישאלו את עצמם ממה יורכבו בחינות הבגרות (על כך נוציא מסמך נפרד), וילמדו לפי זה.
- אי אפשר להסכים שאפילו בית ספר אחד יילמד לפי הספר שהושפע מקהלת, שכשלו הוצגו כבר על ידי אין ספור מומחיות ומומחים.

דוגמאות לטעויות/הטעויות והטיות במצגת של משרד החינוך על ההפיכה ("רפורמה")

להלן נביא שקפים מתוך מצגת משרד החינוך עם הערות

כשל:

אם מדובר ב"חינוך לכל הדעות",
מדוע לא מצוין רפורמה/הפיכה?

הרפורמה המוצעת במערכת המשפט

דיונים סביב מושגי יסוד באזרחות

נושא: הגדרות ראשוניות

כשל ראשון:

"חינוך לכל הדעות"? אם כן, יש להסביר גם את המושג "הפיכה משטרית".

כשל שני:

חסר סעיף: הסמכות השיפוטית לבחון את חוקתיותם של חוקי הכנסת.

תזכורת:

תפקיד זה נקבע על ידי הכנסת עצמה כרשות מכווננת, בעת שחוקקה את 'חוק יסוד כבוד האדם וחירותו' ואת 'חוק יסוד חופש העיסוק'

מחור: מילון אוקספורד

רפורמה;

תקון יסודי, שנוי ערכין, עיצוב מחדש - הכנסת תקונים ושיפורים בתחום או במבנה מסים

מערכת המשפט;

הרשות השופטת, היא אחת משלוש רשויות השלטון. היא מורכבת ממערכת בתי המשפט בישראל. לרשות השופטת ארבעה תפקידים חיוניים:

1. פרשנות חוקי הכנסת והתאמתם לניסבות החיים המורכבות
2. הגנה על זכויות אדם ואזרח
3. שמירה על שלטון החוק ועל הסדר הציבורי
4. ביקורת לגבי החוקיות של פעולות השלטון

מחור: ספר הלימוד "להיות אזרחים בישראל"

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

נושא: הצגה כללית של ה"רפורמה" והטיעונים בעד ונגד (א) (שקף מס' 3 במצגת משרד החינוך)

כשל ראשון:

על מה מתבססת נקודת המוצא שבית המשפט צבר כח רב מדי והפר את האיזון בין הרשויות?
בהשוואה בינלאומית, בית המשפט העליון בישראל פסל מעט מאוד חוקים וגם בהם – בדרך כלל סעיף בחוק ולא את החוק כולו.

כדאי גם לזכור שבישראל אין מנגנונים נוספים לשמירה על זכויות האדם ולהגבלת השלטון.

השינויים עליהם הכריז עוסקים ב:

- הרכב הוועדה
- מינוי שופטים
- פסקת ההתגברות
- עילת הסבירות
- מינוי יועצים משפטיים

לדעת התומכים בשינוי,

מערכת המשפט צברה כוח רב מדי והפרה את האיזון בין הרשויות.

המתנגדים לשינוי טוענים כי הרפורמה המוצעת תיתן לרשות המבצעת כוח רב מדי ובכך תפר את האיזון בין הרשויות.

בתאריך 04.01.23, י"א טבת - שר המשפטים - ח"כ יריב לוין, ממפלגת הליכוד כינס מסיבת עיתונאים בה הכריז על שינויים במערכת המשפט.

[קישור](#) להצגת הרפורמה מאתר הכנסת

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

נושא: הצגה כללית של ה"רפורמה" והטיעונים בעד ונגד (ב) (שקף מס' 3 במצגת משרד החינוך)

כשל שני:

"חינוך לכל הדעות"?
מדוע לא מוצגת גם התגובה של נשיאת
העליון, השופטת אסתר חיות,
המתריעה בפני הסכנות שטמונות
בשינויים המוצעים, ואין קישור
לנאומה?

השינויים עליהם הכריז עוסקים ב:

- הרכב הוועדה
- למינוי שופטים
- פסקת ההתגברות
- עילת הסבירות
- מינוי יועצים משפטיים

לדעת התומכים בשינוי,

מערכת המשפט צברה כוח רב
מדי והפרה את האיזון בין
הרשויות.

המתנגדים לשינוי טוענים כי
הרפורמה המוצעת תיתן לרשות
המבצעת כוח רב מדי ובכך
תפר את האיזון בין הרשויות.

בתאריך 04.01.23, י"א טבת -
שר המשפטים - ח"כ יריב לוין,
ממפלגת הליכוד כינס מסיבת
עיתונאים בה הכריז על
שינויים במערכת המשפט.

[קישור](#) להצגת הרפורמה מאתר הכנסת

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

נושא: הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים (א)

הטעיה:

עיצוב גרפי מטעה לפיו שופטי ביהמ"ש העליון ונציגי לשכת עורכי הדין מהווים גוף אחד בעל רוב בוועדה בפועל: לאף רשות אין רוב.

- נציגי לשכת עורכי הדין אינם גוף אחד עם הרשות השופטת ואינם נבחרים על ידה (אלא על ידי מועצת לשכת עורכי הדין).
- כפי שידוע, לא פעם לשכת עורכי הדין משתפת פעולה עם הקואליציה (ר' אפי נווה ואיילת שקד).
- שר המשפטים הוא יו"ר הוועדה; אל 2 השרים מצטרף לפחות ח"כ אחד מהקואליציה.
- ההצגה מתעלמת מכך שנדרש רוב של 7 לפחות מתוך 9 כדי למנות שופט, ולכן לאף רשות אין רוב.

להיות אורחים בישראל - עמוד 410
קישור לספר דיגיטלי

הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים

הרכב הוועדה כיום

אילו רשויות שלטון מיוצגות בוועדה?	3 שופטי בית משפט עליון
מה הם התפקידים של כל רשות?	2 נציגי לשכת עורכי דין
לאיזו מהרשויות יש רוב בוועדה?	2 שרים
מה המשמעות של רוב לרשות מסוימת בוועדה?	2 חברי כנסת

מה לדעתך צריך להיות הרכב הוועדה למינוי שופטים?

קישור לפעילות

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

נושא: הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים (ב)

שאלות מטעות:

(כמוהן ניתן למצוא לאורך כל המצגת והמערכים של המשרד)

שאלה לדוגמא: לאיזו מהרשויות יש רוב בוועדה? השאלה מנחה אל תשובה שגויה, שמתבססת על העיצוב הגרפי והתוכני המטעה, לפיו לרשות השופטת יש רוב בוועדה.

בפועל: לרשות השופטת 3 נציגים בלבד

להיות אורחים בישראל - עמוד 410
קישור לספר דיגיטלי

הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים

הרכב הוועדה כיום

- 3 שופטי בית משפט עליון
- 2 נציגי לשכת עורכי דין
- 2 שרים
- 2 חברי כנסת

קישור לפעילות

מה לדעתך צריך להיות הרכב הוועדה למינוי שופטים?

אילו רשויות שלטון מיוצגות בוועדה?
מה הם התפקידים של כל רשות?
לאיזו מהרשויות יש רוב בוועדה?
מה המשמעות של רוב לרשות מסוימת בוועדה?

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

נושא: הפניה להעשרה לספר המושפע מפורום קהלת

להיות אזרחים בישראל - עמוד 410
קישור לספר דיגיטלי

הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים

ומה כתוב בעמוד 410?
שוב את אותה הטעיה

כפי שצוין, השופטים בישראל מתמנים על ידי ועדה מיוחדת, שיש בה רוב של אנשי משפט (שלושה שופטי בית המשפט העליון ושני נציגי לשכת עורכי הדין), ועימם פוליטיקאים - שני שרים ושני חברי כנסת. קיימת מחלוקת ציבורית בדבר שיטת המינוי הראויה, בדגש על שאלת מינוי השופטים לבית המשפט העליון.

נושא: רקע לפסקת ההגבלות

רקע לפסקת ההגבלות

להיות אזרחים בישראל - עמוד 309

קישור לספר דיגיטלי

ב-1992, נחקקו 2 חוקי יסוד:

1. חוק יסוד כבוד האדם וחירותו - ([קישור לחוק](#))

2. חוק יסוד חופש העיסוק - ([קישור לחוק](#))

בחוקים אלה - מופיעה פסקה הנקראת פסקת ההגבלה.

"אין פוגעים בזכויות שלפי חוק יסוד זה, אלא

בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד

לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש,

או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת כזו".

פסקת ההגבלה

פסקת ההגבלה מאפשרת לבית המשפט העליון לפסול חוקים שנחקקו על ידי הכנסת,

במידה והם סותרים את פסקת ההגבלה. כלומר, פסקת ההגבלה מגבילה את הכנסת,

שהיא הרשות המחוקקת מלחוקק חוקים שיכולים לסתור חוקים אלה.

שאלה להתבוננות

מה המשמעות של פסקת ההגבלה ביחסים

בין הרשויות?

בחרו חוק של הכנסת - דונו (מומלץ בדיבייט) האם הייתם מפעילים את פסקת ההגבלה על חוק זה?

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

הטעיה:

מה "נעלם" מהתיאור?

1. פסקת ההגבלה, שנחקקה על ידי הכנסת, מחייבת את הכנסת לעמוד בדרישות שקבעה לעצמה.

משום כך, הפסקה מאפשרת לביהמ"ש העליון לפסול חוקים שנחקקו על ידי הכנסת, וזאת אם נמצא שהם אינם עומדים בתנאים שקבעה הכנסת בפסקת ההגבלה.

נושא: פסקת ההתגברות

הטעיה ראשונה:

מושמת העובדה שהכנסת תוכל - לא רק "להתגבר" על ביקורת שיפוטית של בג"צ על חוקים, אלא גם לשריין מראש חוקים מפני ביקורת שיפוטית.

הטעיה שנייה:

כתוב שפסקת ההתגברות קיימת ב'חוק-יסוד: חופש העיסוק', בלי לציין שבחוק זה ה"התגברות" בתנאים מסוימים חלה רק על הזכות לחופש עיסוק. הניסוח מטעה ועלול לגרום למחשבה השגויה שאפשר להשוות בין התגברות על זכות אחת (חשובה ככל שתהיה), לבין התגברות על כלל הזכויות שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

כשל נוסף:

דווקא בנושא כל כך משמעותי לא מביאים את טיעוני הצדדים בוויכוח, ומשאירים את העלאת הנימוקים לתלמידים.

פסקת ההתגברות

להיות אזרחים בישראל - עמוד 309

קישור לספר דיגיטלי

שאלות להתחזקת

במה עוסק החוק אליו רוצים להוסיף את הפסקה?

מה המשמעות של פסקת ההתגברות ברוב של 61 חברי כנסת ביחסים בין הרשויות?

מה הן שתי העמדות שיכולות להיות בנוגע להוספת הפסקה? מה יכול להיות הנימוק של כל עמדה?

על פי הצעת הרפורמה, פסקת ההתגברות תאפשר לכנסת להתגבר על פסילת חוקים הנוגדים את חוקי היסוד. זאת אומרת, גם אם בג"ץ יפסול חוקים מסוימים עפ"י חוק, הכנסת העתידה תוכל להתגבר על כך ולחוקק מחדש את החוק - ברוב של 61 ח"כ.

הפסקה הזו קיימת כיום, בחוק יסוד: חופש העיסוק וכעת, מעוניינים להוסיף אותה גם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

בחרו פסיקה של בג"צ שפסלה חוק של הכנסת - דונו באפשרות להפעיל את פסקת ההתגברות על פסיקה זו?

משרד החינוך - הפיקוח על הוראת אזרחות

המצגת של משרד החינוך מציגה את הפגיעה בדמוקרטיה באופן חלקי ומתעלמת מהנושאים הבאים:

ביטול עילת
הסבירות

1

אפשרות לקרוא לכל חוק
"חוק יסוד" כדי לשריין אותו
מביקורת שיפוטית

4

הפיכת היועצים המשפטיים למשרות אמון
שמשרתות את ה"בוס" ולא את החוק

2

הפיכת חוות הדעת של הייעוץ
המשפטי ל-לא מחייבת

3

למעלה מ-200 חוקים שכבר מונחים על השולחן ובהם פגיעה
אנושה במערכת המשפט, פגיעה בזכויות אדם, כפייה דתית,
פגיעה בכללי הבחירות, פגיעה בתקשורת החופשית.

5

דוגמאות לכשלים/מניפולציות במערך פעילות הנושא "לכידות
חברתית ואחריות בצל המשבר"

מערך פעילות בנושא לכידות חברתית ואחריות בצל המשבר אוגוסט 2023

כשל ראשון:

- הדוגמאות והנושאים המובאים בפני התלמידים כנמצאים במחלוקת הם שוליים ו"פרווה", כאלה שקל להסכים לגביהם.
- המערך אינו מציע דיון במשבר, אלא עוסק בסיסמאות על סובלנות, אחריות ופלורליזם.
- כדי לחנך לאחריות, פלורליזם, הסכמיות וגבולות יש לעמת את התלמידים עם הקונפליקטים הממשיים, ועם הפער שבין תפיסתם את עצמם כתומכים ברעיונות יפים, לעומת התנהלותם בפועל כשמדובר בנושא מהותי.
- המערך מחנך ל"סובלנות" לדעה של "האחר" אבל לא לזכויות של האחר. סובלנות מוצגת כנכונות "לסבול" דעות מנוגדות להשקפת עולמנו, אבל אין דיון בזכות של מי שהשקפת עולמו שונה לחיות על פי דרכו, ואיפה עובר הגבול.

דוגמאות: נושאי השיח המוצעים תחת הכותרת "חיים ביחד בבית משותף"

דוגמאות לנושאי שיח:

כשל ראשון:

רידוד השיח על מחלוקות לנושאים שוליים, "פרווה", שאינם מעמתים את התלמידות. עם שאלות מהותיות שעליהן קשה להסכים.

כשל שני:

האם כל נושא הוא עניין של "דעתי" לעומת "דעתך"?
באילו נושאים אין מקום להכרעת רוב?
(כגון זכויות האדם, הזכות לשוויון, וכיו"ב).

1. מאכל אהוב
2. איזה בילוי אני אוהב/ת
3. מה אני שונא/ת בבוקר
4. חוויה מהקיץ
5. תחביבים
6. תוכניות לסוף יב'
7. חלום שיש לי
8. יעד לנסיעה לחו"ל - ללא כל מגבלה (גם אם לא הייתם) ואין בעיית תקציב
9. ספורט
10. תוכנית טלוויזיה
11. מוזיקה שאני שומע/ת
12. אחר...

האיכפתומטר – בירור העמדות שלי

שורה של נושאים, שעל כל אחד מהם על התלמידות.ים להשיב "אכפת לי", "לא אכפת לי", "מתלבט.ת"

כשל/הטעיה מספר 1:

- כמו במערך "הקיץ שהיה", גם כאן – הנושאים שנוגעים במשבר מוצגים באופן מניפולטיבי, שמעצב עמדה נגד ההפגנות.

• דוגמאות:

"עקב המחאות הרבות, רבים לא מצליחים להגיע ליעדם כולל אי הגעה לטיפולים רפואיים";
"אנשי מילואים ביחידות שונות בצה"ל הודיעו על הפסקת התנדבותם לשירות מילואים";
"רופאים רבים הודיעו כי בכוונתם לעזוב את ישראל במחאה על המצב במדינה".

הדוגמאות מייצרות הטיה – כביכול ההפגנות מהוות פגיעה, למשל ביכולת להגיע לטיפולים רפואיים. זוהי בחירה מניפולטיבית שמסווה דעה המתנגדת לקיומן של ההפגנות. ואין דיון בזכות ההפגנה! זאת כאשר אין אף היגד או התייחסות ל"אכפתיות" מעצם החקיקה האנטי דמוקרטית, ואין הבהרה באף חלק במערכים עד כמה החקיקה הנוכחית עלולה לפגוע בזכויות של כל אחת ואחד.

כשל/הטעיה מספר 2:

חסרים נושאים שעוסקים ב"אחר": מציאות החיים בחברה הערבית, עוני, ההתחממות הגלובאלית, ועוד. חינוך לעיסוק בעצמי בלבד.

דוגמאות לכשלים/מניפולציות במערך פעילות
"הקיץ שהיה" לשיעורי אזרחות
לפתיחת שנת הלימודים תשפ"ד

רשימת הנושאים המוצעת בתוכנית - כשלים והטיות

קיימת הטיה ברורה באופן הצגת הנושאים ומכאן בעייתיות מובנית בהנחיה לדיון

1

דוגמא ראשונה:
חסימת צירי תנועה מרכזיים לזמן ממושך - לגיטימי או לא?
מחאת הרופאים/ השבתת המסחר - לגיטימי או לא?
הנחה מראש שמדובר בנזק, במנותק מהקשר רחב של זכות ההפגנה ושל הערך של מחאה אזרחית והכלים לקיומן

הצגה דיכוטומית פשטנית המרדדת את הדיון

2

דוגמא שנייה:
(ר' הרחבה בשקף הבא)
"תרומת כליה לקבוצה אתנית מסוימת.
זכותו של אדם על גופו או גזענות?"
אופן ההצגה הוא הכשרת גזענות במסווה של שיח ליברלי.

עיצוב תודעה על ידי שאלות מנחות שמובילות למסקנות ה"רצויות"

3

דוגמא שלישית:
"התערבות ארה"ב בתהליכים פנימיים בישראל - בעד או נגד"
בעצם הניסוח מובלעת ההנחה כי ארה"ב מתערבת בתהליכים הפנימיים בישראל. הסטת הדיון ל"התערבות" במקום לעיסוק בתוכן הביקורת ובעצם המשמעות שלה.

רוב הנושאים מנוסחים בצורה זו: הנחת מוצא עובדתית כביכול, שמובילה מראש למסקנה שאליה כיוונו הכותבים

רשימת הנושאים המוצעת בתוכנית - כשלים והטיות הרחבה של דוגמא 2

"תרומת כליה לקבוצה אתנית מסוימת. זכותו של אדם על גופו או גזענות?"

עצם הניסוח מניח שניתן לקבל כתשובה לגיטימית את הטענה שתרומת כליה רק ליהודים מותרת בשם הגנה על זכויות הפרט של התורם.
המקרה מנוסח בשפה כללית וניטרלית בלי להזכיר את הזהות הספציפית של מי שהעלה את המקרה לשיח הציבורי. בעוד, במקרה המדובר התורם היה יהודי שביקש שכלייתו תיתרם רק ליהודים.
בשם ערכים של פלורליזם של דעות או סובלנות לכאורה כלפי כל סוג של דעה, מנרמלים שיח פוגעני בין קבוצות באוכלוסייה, במיוחד כלפי האוכלוסייה הערבית.

השאלה היותר מעניינת בהקשר הזה, היא איזה ערך נותן תורם הכליה לחיי אדם? כל אדם באשר הוא אדם! ולא האם זוהי הרחבה של זכות האדם על גופו.

זהו שימוש בשפת הזכויות הליברלית כדי לפגוע בערך המהותי ביותר של הדמוקרטיה וההומניזם: שוויון ערך האדם.
תפקיד החינוך הוא לאתגר דעות ועמדות מצויות ולעמת אותן עם הראוי, ולהציב סכר נגד עמדות גזעניות ולא ראויות.

סיכום: מה חשוב להדגיש?

במצגת זו ניתחנו כשלים עיקריים בתוכנית "חינוך לכל הדעות", שמשרד החינוך פרסם לקראת פתיחת שנת הלימודים תשפ"ד.

על אף שרוב המצגת הוקדש לאופן שבו משרד החינוך מציג את ההפיכה המשטרית ("הרפורמה"), עלינו לזכור את המגמות ואת סדר היום שניצבים מאחוריה.

מדובר בניסיון לתת בידי הרשות המבצעת כוח בלתי מוגבל שיאפשר לה ליישם מדיניות, שבסופו של דבר עלולה לפגוע קשות בזכויות האדם ובזכויות המיעוט (כל המיעוטים) ולקדם מגמות לאומניות, משיחיות, גזעניות, ושמרניות.

לכן, חשוב מאוד לא להסתפק בביקורת המשפטית על החקיקה, אלא לחשוף את התלמידים. ואת לסדר היום שעומד מאחורי ניסיון ההפיכה המשטרית ("הרפורמה"), ולמשמעות המעשית של ערעור מנגנוני הפיקוח והביקורת על הממשלה.